

Te gek om los te lopen Zuidlaren

Dennenoord

In het Drentse Zuidlaren heb je de kans om twee gestichten in één wandeling te beleven. En ook nog eens te genieten van een tochtje tussen de prachtige hooilanden van de Drentsche Aa. Beide sanatoria danken hun bestaan aan de 'Vereeniging tot Christelijke verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders', die eerder Veldwijk in Ermelo in het leven riep. Dennenoord is de oudste van de twee en was vooral bedoeld voor geesteszieken. Het dichtbij gelegen Noordersanatorium werd gebouwd voor zenuwlijders. Het is een van de meest bijzondere gebouwen die de Nederlandse psychiatrie heeft voortgebracht. Bij de opening in 1935 werd in het Groninger Dagblad gesproken van een 'hippermodern bouwwerk'.

Routebeschrijving

1. Vanaf de carpoolplaats/bushalte (voor bus richting Groningen) gelijk rechtsaf fietspad op, weg oversteken en rechtdoor onder viaduct door. Op tweede rotonde afrit oversteken en linksaf weer oversteken. (*: Vanaf de bushalte voor de bus uit de richting Groningen rechtdoor rotonde oversteken en hier verder lezen:) Rechtsaf en gelijk linksaf een onverhard pad op, terrein Staatsbosbeheer. Steeds de zandweg blijven volgen in bos, met doorkijkjes naar het beekdal van de Drentsche Aa.
2. Na ruim 1 km aan het eind van de zandweg rechtsaf, zandweg met fietspad. Bij restaurant De Drentsche Aa rechtsaf, brug over en grindweg aanhouden. Op splitsing met P22145 linksaf richting Zeegse. Meteen daarna linksaf, zandweg met wit-rode markering. Op driesprong van brede paden linksaf en kort daarna met de bocht naar rechts, je houdt nu het beekdal aan je linkerhand. Steeds de zandweg blijven volgen. Na 1,5 km op driesprong bij picknickbank links aanhouden. Op driesprong linksaf, blauwe paaltje en wit-rode markering (het kan hier nat zijn). Aan het eind van het pad een hoog houten bruggetje over.
3. Na brug gelijk linksaf, wit-rood verlaten en het smalle bospad pal langs de beek volgen. Op driesprong linksaf en rechts aanhouden, langs beek. Verderop buigt het pad van de beek af, door het bos. Voor een weiland buigt het pad naar rechts. Volg de omheining naar links en ga op zandweg met fietspad linksaf. Steeds de zandweg met fietspad aanhouden, je komt langs een bord Schipborg. Je komt uit op een asfaltweg bij P20897.
4. Steek de weg schuin naar links over en loop door de hekjes (langs bord Staatsbosbeheer) de heuvel op naar een bank. Op de heuvel bij de uitzichtbank linksaf omlaag door hekjes. Op asfaltweg rechtsaf (Borgweg). Op driesprong linksaf, Ruitersweg (einde weg restaurant De Drentsche Aa). Aan het eind van de huizen aan je rechterhand ga je rechtsaf, graspad aan bosrand, terrein Staatsbosbeheer. Houd het pad aan de bosrand rechtdoor aan. Op splitsing linksaf, langs zandverstuiving. Op volgende splitsing rechts houden, zandig pad. Voorbij een groene afrastering op kruising rechts houden, bospad. Je komt uit op een fietspad met klinkerweg ernaast.

5. Op fietspad rechtsaf, je passeert een snackbar met terras, De Ruif. Aan het eind bij P20647 rechtsaf, klinkerweg. Bij P22111 via fietspad linksaf onder viaduct door. Weg oversteken en op fietspad links aanhouden (Schipborgerweg). Eerste weg via rode paaltjes rechtsaf, asfaltweg, je betreedt het terrein van Dennenoord. Op splitsing linksaf, asfaltweg. Aan het eind linksaf, klinkerweg, en meteen daarna rechtsaf, langs elektriciteitshuisje. Op driesprong linksaf en gelijk rechtsaf langs dierenweide aan linkerhand. Je passeert gebouw De Kimme.
6. Op kruising rechtsaf, je passeert de Ontmoetingskerk aan je linkerhand. Op kruising rechtdoor en op kruising kort voor gebouw linksaf richting Zonneheuvel. Bij gebouw Zonneheuvel de weg naar links volgen. Loop rechtdoor tot aan de watertoren. Bij watertoren rechts aanhouden en voor gebouw met trapgevel rechtsaf, asfaltweg langs Bloemhof. Op asfaltweg linksaf. Op driesprong linksaf. Even verder links aanhouden langs gebouw in rode baksteen, anno 1895.
7. Op groene rotonde rechts houden. Volg het voetpad langs de weg tot het eind bij de verkeersweg en verlaat Dennenoord. Linksaf, stoep naast fietspad (Stationsweg), rechts aan de overkant zie je het vroegere Noordersanatorium. Bij rotonde rechtsaf oversteken en rechtdoor (Tienelsweg).
8. Tweede straat linksaf, Lijsterbeslaan. Volg de laan met bocht naar links en naar rechts. Waar de Lijsterbeslaan overgaat in de Dennenlaan ga je schuin rechtsaf een smal bospad op langs bord Slootsbergen. Op kruising linksaf, bredere bosweg tussen zomerhuisjes door. Op splitsing (bij groen bord Privé terrein) rechtsaf, bosweg. Aan het eind linksaf naar een slagboom en op fietspad rechtsaf. Je komt uit bij de carpoolplaats/bushalte voor de bus richting Groningen.

Praktische informatie

Startpunt

Carpoolplaats N34 Zuidlaren

Openbaar vervoer

Bushalte P&R Westlaren, Zuidlaren (vanaf station Groningen, bus 300 richting Emmen of bus 5 richting Annen), vanuit Groningen begint de route bij *.

Eigen vervoer

Gratis parkeren op carpoolplaats in Zuidlaren, bij afrit N34

Lengte van de wandeling

12 km

Inkorten

Tot 6,5 km, bij blokje 2. Ga op de zandweg met fietspad linksaf. Lees verder bij 5.

Let op

De aanloop naar het bruggetje bij punt 2 kan nat zijn.

Eten en drinken

Restaurant De Drentsche Aa, na 2 km en met aanloopje na 7 km, www.de-drentsche-aa.nl

Snackbar De Ruif bij camping De Vledders (april-oktober), bij punt 5, www.devledders.nl

Fotograferen

Alle terreinen van de voor de serie geselecteerde GGZ-klinieken zijn opengesteld voor wandelaars. De meeste klinieken zijn nog als zodanig in gebruik. Fotograferen op de GGZ-terreinen is niet toegestaan vanwege de privacy van de cliënten.

Achtergrondinformatie

Dennenoord in dennenbos

Anders dan veel andere gestichten is Dennenoord niet op een landgoed aangelegd. De christelijke vereniging kocht eind 19e eeuw een stuk dennenbos bij Zuidlaren en begon hier in 1895 een gesticht met vier paviljoens. Gaandeweg groeide het uit tot een centrum met 18 paviljoens, waar al vroeg vooral patiënten werden verpleegd die gedwongen waren opgenomen. Het complex vormde een klein, zelfvoorzienend dorp met verschillende brinkjes en veel groen en uiteraard met eigen voorzieningen als een kerk en een watertoren. Het past perfect in de esdorpenstructuur van de omgeving. Dennenoord is tegenwoordig aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Het hoofdgebouw met mooie trapgevel is een rijksmonument. Architect Hoekzema was verantwoordelijk voor het ontwerp in neorenaissance stijl. Lees de mooie, christelijke spreuk op de voorgevel! Op het terrein zie je ook een witgepleisterde villa met Jugendstilelementen. Dit is de voormalige directiewoning. Het terrein is al vanaf de jaren zeventig opengesteld. Al bijna net zo lang gaat het Pieterpad over Dennenoord.

Symfonie van steen, glas en staal

Een journalist van het Gronings Dagblad was in 1935 zo onder de indruk van het nieuwe Noordersanatorium, dat hij het gebouw deze omschrijving gaf. De Groningse architect Egbert Reitsma heeft met dit bouwwerk een kroon op zijn carrière gezet. Kenmerkend voor de vier vleugels is de lichtinval door de grote raamoppervlakken. De vleugels aan de voorzijde knikken iets naar achteren. De voorgevel met massieve toren lijkt hierdoor breed gerekte. Het gebouw heeft een kubistisch karakter en doet denken aan de stijl Dudok. Het was de bedoeling om het Noordersanatorium 'los te weken' van de psychiatrische inrichting aan de overzijde. De hoop dat de zenuwpatiënt na een verblijf in het sanatorium niet als krankzinnige gestigmatiseerd zou worden bleek echter tevergeefs. Tegenwoordig bevat het Blauwe Paviljoen 27 appartementen.

Elektroshocktherapie

Het beeld dat veel mensen bij deze behandelmethode hebben is sterk bepaald door de Amerikaanse film 'One flew over the Cuckoo's nest' uit 1975, met acteur Jack Nicholson in een magistrale hoofdrol. De film heeft de behandeling een stigma gegeven. Toch is de elektroshocktherapie in de psychiatrische ziekenhuizen tussen 1930 en 1980 veelvuldig toegepast. Bij de behandeling wordt de patiënt eerst in slaap gebracht. Na toedienen van spierverslappers worden korte pulsstromen via op het hoofd geplaatste elektroden door de voorzijde van de hersenen geleid. Hierdoor wordt een korte epileptische aanval opgewekt. Het was destijds de best beschikbare behandelwijze voor diverse soorten depressies en voor schizofrenie. Later werd duidelijk dat de therapie ook neveneffecten had. Veel patiënten kregen geheugenproblemen. Bovendien keerde de depressie op langere termijn vaak terug.

Waaier van beken

De Drentsche Aa is de naam van een waaier van beken, die dichtbij Zuidlaren in één beek samenvloeien. De meeste stroompjes van de Drentsche Aa zijn bij de ruilverkaveling de dans ontsprongen en hebben altijd hun kronkelende loop kunnen behouden. Het landschap doet hier daarom heel oud en ongerept aan. De hooilanden in het dal van de beek zijn befaamd om hun rijkdom aan planten, waaronder veel zeldzame soorten. In de vroege zomer tonen de weilanden een ware kleurenpracht. Daartussen zie je mooie houtwallen, waar je met wat geluk zangvogels, spechten en buizerds kunt spotten. Als enige landschap in Nederland is het stroomdal van de Drentsche Aa uitgeroepen tot Nationaal Landschap én Nationaal Park.

Te gek om los te lopen

Deze wandeling maakt deel uit van de serie wandelroutes 'Te gek om los te lopen'. De wandelroutes leiden u over het terrein van psychiatrische ziekenhuizen en door de wijde omgeving. U vindt de routes verspreid over het land. Alle routes en teksten zijn samengesteld door Ruurd van der Loo en Rutger Burgers. Deze wandelgids is verschenen bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig.

www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50